

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2023 m. gegužės 4 d.
(OR. en)

9015/23

DEVGEN 82
ACP 29
RELEX 547
SUSTDEV 70

POSĖDŽIO REZULTATAI

---

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2023 m. gegužės 4 d.
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	8123/23

Dalykas:	Korupcija kaip kliūtis vystymuisi – Tarybos išvados (2023 m. gegužės 4 d.)

Delegacijoms priede pateikiamos 2023 m. gegužės 4 d. įvykusiame 3946-ame Tarybos posėdyje patvirtintos Tarybos išvados dėl korupcijos kaip kliūties vystymuisi.

Korupcija kaip kliūtis vystymuisi

Tarybos išvados

1. Korupcija yra sudėtinga ir nuolatinė socialinė, politinė, saugumo ir ekonominė problema, su kuria susiduria visos pasaulio šalys ir regionai, įskaitant Europą. Apskaičiuota, kad jos neigiamas ekonominis poveikis prilygsta devynioms pasaulinės paramos vystymuisi lėšų sumoms. Korupcija ardo demokratiją, pasitikėjimą institucijomis bei teisinę valstybę ir dėl jos nukenčia žmogaus teisių užtikrinimas bei naudojamasios jomis. Korupcija apima valstybes, kenkia valstybės legitimumui, mokesčių surinkimui ir viešųjų paslaugų teikimui, iškraipo veikiančias rinkas ir taip iš esmės trukdo visoms tvarios žmogaus socialinės raidos, ekonominio ir socialinio vystymosi sritims. Korupcija yra viena iš pagrindinių kliūčių, trukdančių panaikinti skurdą, nes ji labiausiai veikia neturtinguosius ir pažeidžiamiausioje padėtyje esančius asmenis bei grupes. Ji didina nelygybę ir daro neproporcingą poveikį moterims, mergaitėms ir asmenims su negalia. Be to, korupcija prisideda prie organizuoto nusikalstamumo egzistavimo ir daro neigiamą poveikį saugumui ir stabilumui visais lygmenimis. Dėl šių priežasčių Darnaus vystymosi darbotvarkėje iki 2030 m., visų pirma jos 16-ajame darnaus vystymosi tikslu, naujajame Europos konsensuse dėl vystymosi ir KVTBP „Globali Europa“ korupcija įvardijama kaip kliūtis darniam vystymuisi.
2. Dėl COVID-19 pandemijos ištekliai tapo ribotesni ir ji dar kartą parodė veiksmingos viešųjų išlaidų priežiūros svarbą. Neišprovokuotas ir neteisėtas Rusijos agresijos karas prieš Ukrainą prisidėjo prie pasaulinės maisto ir energetikos krizės. Atsižvelgdama į tai, Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad reikia skubiau priimti veiksmus visais valdžios lygmenimis apimančią požiūrį į kovą su korupcija, kai ir kur ji yra, siekiant užtikrinti, kad parama pasiektų tuos, kuriems jos labiausiai reikia, ir kad ji būtų naudojama veiksmingiausiu būdu.

3. Taryba palankiai vertina didelį Komisijos tarnybų ir EIVT indėlį kovojant su korupcija imantis ES išorės veiksmų. Tai apima pagalbą per dvišales ir regionines programas, paramą geresnėms viešųjų finansų valdymo sistemoms, politinius dialogus, dialogus žmogaus teisių klausimais su šalimis partnerėmis ir 2020–2024 m. ES veiksmų planą žmogaus teisių ir demokratijos srityje. Taryba primena vykstančias diskusijas dėl kitų galimų kovos su korupcija visame pasaulyje priemonių.
4. Taryba pabrėžia, kad kova su korupcija, demokratinių vertybių ir aukštų standartų propagavimas bei gero valdymo ir skaidrumo užtikrinimas yra neatsiejamas ES ir valstybių narių bendradarbiavimo su visomis šalimis partnerėmis dalys ir pagrindiniai strategijos „Global Gateway“ principai.
5. Taryba pabrėžia, kad korupcija yra viena iš brangiausių netarifinių kliūčių pasaulinei prekybai, visų pirma mažų ir mažesnių vidutinių pajamų šalių atveju, ir viena iš pagrindinių kliūčių, trukdančių sukurti palankią verslo ir investicijų aplinką. Prekyba ir privačiosios investicijos gali sustiprinti paskatas mažinti korupciją skatindamos atvirą, tvarią bei taisyklėmis grindžiamą prekybos sistemą ir novatoriškus finansavimo sprendimus.
6. Taryba pažymi, kad pinigų plovimas, mokesčių slėpimas ir tarptautinis kyšininkavimas sudaro didelę neteisėtų finansinių srautų dalį. Todėl svarbūs kovos su korupcija elementai yra didesnio įmonių nuosavybės skaidrumo užtikrinimas, pastangų aptikti, įšaldyti ir susigrąžinti pavogtą turtą ir stiprinti kovos su pinigų plovimu režimus, taip pat didinti tikrosios nuosavybės skaidrumą ir griežtinti taisykles dėl nesuderinamumo ir interesų konfliktų, lobistinės veiklos ir „sukamųjų durų“ reiškinių rėmimas.
7. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta pirmiau, Taryba pabrėžia, kad svarbu tvirtą kovos su korupcija perspektyvą įtraukti į visas pastangas vystymosi srityje ir į tarpusavyje susijusius sektorius, pavyzdžiui, sveikatos, švietimo, užimtumo, energetinio saugumo ir kovos su klimato kaita. Tai ypač svarbu viešųjų finansų valdymo srityje ir tokiomis aplinkybėmis, kai korupcija yra plačiai paplitusi ir įvardijama kaip viena iš pagrindinių kliūčių darniam vystymuisi, pavyzdžiui, konfliktų ir krizių, pirkimų, gavybos pramonės ir didelio masto infrastruktūros projektų atveju.

8. Taryba palankiai vertina neseniai atliktą 2010–2021 m. ES paramos teisinei valstybei ir kovai su korupcija šalyse partnerėse įvertinimą, kuris laiku suteikia pagrindą platesnio užmojo ir išsamesniam Europos komandos principu grindžiamam požiūriui į kovą su korupcija. Taryba visų pirma atkreipia dėmesį į rekomendacijas parengti bendrą ir visapusišką kovos su korupcija sistemą, kuri būtų integruota į visus sektorius, ir gerinti stebėseną, vertinimą, atskaitomybę ir mokymąsi. Taryba pabrėžia, kad kovos su korupcija pastangų integravimas gali padėti pagerinti kasdienį piliečių gyvenimą užtikrinant vienodas galimybes naudotis gyvybiškai svarbiomis paslaugomis, mažinant nelygybę ir skatinant atskaitingą bei įtraukų valdymą.
9. Atsižvelgdama į tai, Taryba ragina Komisiją ir vyriausiąjį įgaliotinį laikytis labiau strateginio ir integruoto ES požiūrio siekiant užkirsti kelią korupcijai kaip kliūčiai panaikinti skurdą bei užtikrinti darnų vystymąsi, ir su ja kovoti. Tai turėtų apimti greitą atnaujintų gairių dėl kovos su korupcija vykdant ES išorės veiksmus parengimą ir išplatšinimą. Svarbūs kriterijai šiame darbe turėtų būti JT konvencija prieš korupciją, EBPO konvencija dėl kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose, 2021 m. EBPO rekomendacija dėl tolesnės kovos su užsienio valstybės pareigūnų papirkinėjimu tarptautiniuose verslo sandoriuose ir 2016 m. EBPO rekomendacija vystomojo bendradarbiavimo subjektams dėl korupcijos rizikos valdymo, taip pat kiti tarptautiniai ir Europos standartai.
10. Taryba pabrėžia, kad žmogaus teisėmis grindžiamas požiūris į vystymąsi yra svarbi kovos su korupcija priemonė, dėl kurios yra įsipareigojusios tiek ES, tiek jos valstybės narės, laikantis naujojo Europos konsensuso dėl vystymosi ir kaip įtvirtinta Reglamente dėl KVTBP „Globali Europa“. Taryba taip pat primena, kad svarbu įgyvendinti veiksmingo vystomojo bendradarbiavimo principus, kurie gali padėti mažinti korupcinius veiksmus ir stiprinti viešąsias institucijas, be kita ko, pasitelkiant viešojo sektoriaus ekspertines žinias, gebėjimų stiprinimą, techninę pagalbą ir dalijimąsi žiniomis.

11. Taryba pabrėžia, kad atnaujintos pastangos kovoti su korupcija turėtų būti grindžiamos tarpusavio pagarbą užtikrinančiu dialogu, įtraukiais sprendimų priėmimo procesais, žmogaus teisėmis ir lyčių lygybe, kartu daugiausia dėmesio skiriant ilgalaikiam poveikiui, pagrįstam vietos aplinkybių ir pagrindinių korupciją skatinančių veiksnių politinės ekonomikos analize. Be to, Taryba pabrėžia, kad į visas partnerystės sritis reikia integruoti patirtį, įgytą taikant sėkmingus kovos su korupcija metodus, remiantis įrodymais ir geriausios praktikos pavyzdžiais, kartu užtikrinant politikos suderinamumą visais lygmenimis ir derinimą su valstybių narių kovos su korupcija strategijomis.
12. Taryba ragina naudoti novatoriškas ir veiksmingas technologijas, kad būtų didinamas skaidrumas ir mažinama korupcija. Tai apima pastangas, dedamas siekiant skaitmeninės transformacijos, be kita ko, užtikrinant piliečių įgalėjimą, plėtojant skaitmenines, nepriklausomas ir autonomines išorės informatorių sistemas, taip pat e. valdymo ir e. viešųjų pirkimų sistemas. Kai tikslinga, šios pastangos turėtų būti didinamos, kartu užtikrinant žmogaus teisių, įskaitant teisę į privatumą, apsaugos priemones.
13. Taryba ragina Komisijos tarnybas, EIVT ir valstybes nares glaudžiau bendradarbiauti laikantis Europos komandos principo siekiant skatinti gerą valdymą ir kovoti su korupcija kaip kliūtimi vystymuisi, be kita ko, pasitelkiant Europos komandos iniciatyvas, strategiją „Global Gateway“ ir sustiprintą dialogą politikos klausimais su šalimis partnerėmis. Šiuo atžvilgiu Taryba visų pirma palankiai vertina pasaulinę Europos komandos iniciatyvą demokratijos srityje, kurioje daugiausia dėmesio skiriama teisinei valstybei ir atskaitomybei.
14. Be to, Taryba ragina Komisijos tarnybas, EIVT ir valstybes nares dėti daugiau pastangų kovojant su neteisėtais finansiniais srautais, įskaitant lėšas, gautas vykdant korupcinius veiksmus. Reikia dėti pastangas kovojant su neteisėtais finansiniais srautais jų kilmės šalyse, taip pat tranzito ir paskirties šalyse. Šiuo atžvilgiu Taryba palankiai vertina Finansinių veiksmų darbo grupės vykdomą darbą kovos su korupcija srityje ir Europos komandos iniciatyvą Afrikai remti kovojant su neteisėtais finansiniais srautais ir tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu.
15. Taryba ragina Komisijos tarnybas ir EIVT reguliariai informuoti Tarybą apie pažangą užtikrinant, kad esami ataskaitų teikimo mechanizmai apimtų ES priemones, kurios padeda mažinti korupciją plačiąja prasme.

16. Taryba pabrėžia itin svarbų viešųjų institucijų, įskaitant nepriklausomas audito institucijas, pilietinės visuomenės organizacijų, daugiašalių subjektų, žmogaus teisių gynėjų, žurnalistų, informatorių, žiniasklaidos ir privačiojo sektoriaus subjektų vaidmenį stiprinant visuomenės atsparumą korupcijai ir įgyvendinant pirmiau nurodytus tikslus.
